

Anita MAŽIBRADIĆ

O LAZARETU I KAPELICI SV. ROKA U MELJINAMA

Ključne riječi: Lazaret u Meljinama, kapela sv. Roka, inventari, groblje, činovnici.

U interesu prometa i trgovine na obali našeg zaliva vrlo rano su zaživjele ustanove koje su se bavile kontrolom pomorske i sanitetske aktivnosti. Lazareti kao zdravstvene ustanove nalazili su se u lukama ili njihovoj neposrednoj blizini i služili su za upućivanje i zadržavanje zaraženih ili od zaraze sumnjivih brodova, posade, putnika i robe. Tu se održavao karantin, što je podrazumijevalo odvajanje broda, ljudstva i robe na određeni rok radi raskuživanja.

U Boki se karantin prvi put pominje 1431. godine, dok je prvu odredbu o osnivanju Zdravstvenog ureda (*Magistrato alla Sanita*) donijelo Malo vijeće grada Kotora 7. aprila 1437. godine.¹ Lazaret je postojao u Kotoru 1622. godine, a prije još nego u Kotoru na ostrvu Stradioti (ostrvo sv. Gavrila, danas Sv. Marko). Hercegnovski lazaret sagrađen je 1700. godine, a Lazaret u Meljinama pri obali podignut je 1729. godine. Živa voda sa Savine provedena je vodovodom do njega 1741. godine. Prema posebnoj pločici sa natpisom, zgrada tog lazareta obnovljena je 1768. U krugu prostranih zgrada i skladišta postojala je kapelica sv. Roka od samog ustanovljenja lazareta.² Postojanje ovakvih ustanova svjedoči o visokom stepenu zdravstvene kulture toga doba u ovim krajevima.

Lazaret u Meljinama funkcionisao je neprekidno od 1729. do 1830. godine, kada je bio privremeno zatvoren. Godine 1841. Pokrajinska vlada Dalmacije izdala je štampanu objavu kojom se ovlašćuje da Lazaret u Meljinama prima i brodove sa sumnjivim zdravstvenim listom, čime je Lazaret dobio na značaju. Reorganizacijom pomorsko-upravne i pomorsko-sanitarne službe iz 1851. godine, kada je osnovana Lučka kapetanija u Meljinama, Lazaret prelazi u sastav Lučkog i sanitarnog ureda (*I.R. Ufficio di Porto e di sanita*

---

¹ Milivoj Š. Milošević, Lazareti na Crnogorskom primorju, Godišnjak Pomorskog muzeja Kotor VIII/1959, str. 57.

² Isto, str. 58-63.

marittima) i to kao posebna ustanova sa samostalnom administracijom.³

Neke zanimljive podatke o Lazaretu pronašli smo u spisima lučkog ureda, odnosno lučke kapetanije Meljine (*I.R. Ufficio di Porto e di Sanita in Megline*). To su podaci o inventaru Lazareta, njegovoj organizaciji, činovnicima, platama namještenika itd. Što se djelatnosti samog lučkog ureda tiče, ona se svodila, uglavnom, na primanje akata iz Dubrovnika (*I.R. Ufficio Centrale di Porto e Sanita Marittima in Ragusa*) i Trsta, kao i na odašiljanje istih na te destinacije u smislu prenošenja raznih informacija i odluka koji se tiču pomoraca i brodova. Među takvim spisima mogu se naći jednostavne životne priče vezane za more i brodove, ljudske sudbine uklješteno između nepredvidivog mora i nostalgije za rodnim krajem.

Dana 22. marta 1864. godine, pomorske vlasti u Trstu odlučile su da lučki kapetan I klase u Splitu Enrico Lang pređe u Meljine za upravnika Lazareta umjesto Đura Dabovića koji je bio određen da preuzme dužnost lučkog i sanitarnog kapetana u Splitu. Stoga se zatražilo da Dabović izvrši primopredaju zgrade i inventara Lazareta sa lučkim kapetanom Andrijom Škaljarinom radi što hitnijeg odlaska u Split, kako bi mu Lang tamo predao dužnost. Opisana okolnost darovala nam je jedan zanimljiv inventarski popis nepokretne i pokretne imovine Lazareta u Meljinama.

Nepokretnu imovinu (u popisu podijeljenu na četiri dijela i obilježenu sa A, B, C, i D) čine zgrade, magacini i crkvice sv. Roka. Navode se prvi i drugi sprat upravne zgrade, sve prostorije u prizemlju, dva jednospratna krila za održavanje karantina i dva magazina za potrebe vojne bolnice. Pominje se jedno skladište (depo) za ugalj, namijenjeno vojnim potrebama; dva magacina koje takođe drži ratna mornarica za svoje potrebe. Tu je i jedno natkriveno lučište i kapela.⁴

Detaljan je popis pokretnih stvari (*suppelettili mobili*) u Lazaretu. Iz popisa se vidi od kojeg materijala je predmet napravljen, kao i kakvog je kvaliteta, da li je dobar, osrednji, loš, ili neupotrebljiv (*buono, mediocre, cattivo, inservibile*). U inventaru se, između ostalog, navodi mobilijar Lazareta: 5 stočića (*tavolini*) od jelovine premazanih masnom bojom sa fijokom i bravom, 2 police (*scanzie*) od jelovine premazane masnom bojom, 1 stolica od orahovine, 1 ormarić od jelovine premazan isto tako masnom bojom. Među

³ Isto, str. 68. Up. Dr Slavko Mijušković, Hercegnovski lazaret i zdravstveni kolegij, BOKA 4., Zbornik radova iz nauke, kulture i umjetnosti, Herceg-Novci 1972. str. 14.

⁴ Il primo e secondo piano del Priorato, come pure tutti i locali a pianterreno, i sovrapposti locali destinati ad uso di contumaciali, e due magazzini nel riparto A sono occupati dall' I.R. Militare per uso d' ospitale. Il riparto B e occupato dall' I.R. Marina di Guerra ad uso di deposito carbon fossile. Nel riparto D due magazzini sono pure occupati dall' I.R. Marina di Guerra. Il riparto C due magazzini nel riparto A e la cavanna, e la capella una a disposizione del Lazzaretto." IAK, LUKAM (Lučka kapetanija Meljine-Kotor), 1852-1944, fascikla XXXVI, 515. Up. M.S. Milošević, nav. dj. st. 61.

raznim predmetima nalazimo par makaza, 1 mesingani pečat za lim, 1 mesinganu pernicu (*calamai d'ottone*).....zatim razne stvari od gvožđa, kao, naprimjer, gvozdenu kvaku (*moletta grande di ferro*), gvozdene klince (*chiodi di ferro*), gvozdenu viljušku (*pirone di ferro*) gvozdenu motiku (*zappa di ferro*), kolica na dva točka sa potrebnim gvozdenim djelovima (*carro a due rotte col ocorente ferramenta*), lance za zatvorenike (*cattene pei detenuti*), tri trozube čaklje (*tre ramponi con tre branche cadauno*); tu je i jedna platnena košulja impregnirana katranom (*due camicie di tela catramata*) i td.

U sklopu Lazareta, kako je već rečeno, nalazila se crkvice sv. Roka. Može se i zamisliti koliko je značila duhovnim potrebama ljudi koji su se, iz ovih, ili onih razloga našli u Lazaretu, odnosno u karantinu. Smatramo da je inventar crkvice koji sadrži mobilijar i razne crkvene predmete (*Appartenenti alla Capella di San Rocco*) veoma značajan podatak o lokalnoj istoriji pa ga iznosimo detaljno i u originalu, na italijanskom jeziku:

Qualita:

<i>1 calice di argento con piedestallo d'ottone.....</i>	<i>buona</i>
<i>1 patena d'argento d'orata.....</i>	<i>'</i>
<i>1 moletta.....si suppone d'argento per somministrare i Santi Sacramenti agli contumacianti infermi.....</i>	<i>'</i>
<i>1 altro instrumento .....</i>	<i>'</i>
<i>1 sechiello .....</i>	<i>'</i>
<i>1 aspursorio d'otone .....</i>	<i>'</i>
<i>1 lampada d'otone.....</i>	<i>'</i>
<i>1 reliquiario di metao .....</i>	<i>'</i>
<i>1 turibulo d'ottone. con.....</i>	<i>'</i>
<i>1 navicilla d'otone.....</i>	<i>'</i>
<i>1 cucchiaio d'otone.....</i>	<i>'</i>
<i>2 campanelle di metao .....</i>	<i>'</i>
<i>1 campana.....</i>	<i>'</i>
<i>1 pianetta di setta bianca.....</i>	<i>cattiva</i>
<i>1 detta nera .....</i>	<i>mediocre</i>
<i>1 violacca.....</i>	<i>'</i>
<i>1 corporale.....</i>	<i>'</i>
<i>4 ammitti .....</i>	<i>cattiva</i>
<i>1 cisaigoli (?).....</i>	<i>mediocre</i>
<i>10 purificatoi.....</i>	<i>4 med., 6 catt.</i>
<i>1 fazzoletto del lavabo .....</i>	<i>mediocre</i>
<i>3 tavaglie.....</i>	<i>1 med., 2 catt.</i>
<i>2 cuscini di stoffa.....</i>	<i>buona</i>
<i>1 crocefisso piccolo d'ottone.....</i>	<i>inservibile</i>
<i>1 paia d'anpuline di vetro .....</i>	<i>'</i>
<i>3 messali, due di vivi, uno di morti.....</i>	<i>mediocre</i>
<i>1 palla dell'altare rappresentante San Rocco.....</i>	<i>inservibile</i>

<i>1 tabernacolo</i>	‘
<i>3 panche in chiesa</i>	”
<i>2 detti negli oratori per contumacianti</i>	”
<i>1 cassetta per ricevere la (!) l’ elemosina</i>	<i>cattiva</i>
<i>1 armadio di legno abete</i>	<i>inserviente</i>
<i>1 smaculataje di lata</i>	<i>cattiva</i>
<i>1 grata pelle confessioni</i>	‘
<i>1 cornise di legno intorno la mensa dell’ altare</i>	‘
<i>4 candelieri inargentati</i>	<i>buona</i>
<i>3 tabelle idem</i>	‘
<i>4 palme di cambrich</i>	‘
<i>4 vasi inargentati</i>	‘
<i>1 pianeta di seta con galloni, stela, manipoli e velo di calice</i>	‘
<i>1 cimice di tela fine con cingalo e amito</i>	‘
<i>3 amiti con cordelle</i>	‘
<i>2 cingali</i>	‘
<i>2 corpoali</i>	‘
<i>1 tavaglia di tela con merlo</i>	‘
<i>1 messale romano con legatura in pelle marochino rosso</i>	‘
<i>1 rituale romano</i>	‘
<i>4 candelieri di legno a smalto d’ orati</i>	‘
<i>4 vasi di legno d’ orati (!) pelle palme</i>	‘
<i>4 palme di fiori</i>	‘
<i>3 tabelle d’ orate con vetri</i>	‘
<i>1 palla rappresentante San Rocco con cornice dorata</i>	‘
<i>1 portiera di legno arice piturata a olio</i>	‘
<i>1 luneta sopra la portiera con lastra</i>	”
<i>4 palme di carta</i>	”
<i>1 armadio piccolo piturato a olio</i>	‘
<i>1 poggia piede d’ abete all’ altare</i>	‘
<i>12 busoli urchiati (?) in fero</i>	‘
<i>2 tavaglie</i>	‘
<i>2 spuntoni</i>	‘
<i>2 martelli</i>	‘
<i>3 scarpelli di ferro</i>	”
<i>6 tavolini di noce</i>	‘
<i>12 sedie idem</i>	” ; <i>1 cattiva.</i>
<i>20 ganzi di ferro</i>	‘
<i>2 forbici</i>	”
<i>2 scale a mano</i>	‘
<i>2 pagliarici</i>	”
<i>1 scrittoia a lustro con tre casettini</i>	’
<i>1 sciugamani</i>	”

<i>6 sedie di noce</i>	”
<i>1 ritratto di Sua Maesta l’Imperatore con cornice d’orata (!)</i> ”	
<i>1 armadio d’abete</i>	<i>mediocre</i>
<i>1 capoto da sentinele</i>	<i>inservibile</i>

U pomenutom inventarskom popisu Lazareta može biti zanimljiv i popis štampe: biltena o zakonskim propisima u Carevini, pa i u Dalmaciji, godišnjaka o pomorstvu, tarifnih pravilnika, pravilnika o zdravstvenim mjerama, pravilnika o brodskoj signalizaciji, zapisnika predatih spisa iz 1837. godine i starih spisa Lazareta iz 1814 do 1829. godine, kada je Lazaret bio zatvoren:

1 esemplare dell’ opere del dr (ili don?) Gobbi (inservibile)

1 Bolletino delle Leggi dell’ Impero Austriaco   buono

1 detto della Dalmazia..... ‘

1 esemplare della Tariffa tasse espurghi .....

1 esemplare della Tariffa delle mercedi di guardiani..... ‘

- *Annuari Marittimi dal 1862 al 1864* .....

1 esemplare del nuovo Regolamento sanitario..... buono

1 carta prospettiva delle comuni sanitarie

della Dalmazia .....

Regolamento segnalazione notturna di bastimenti .....

- Protocollo degli esibiti dell’ anno 1837 in poi, coi rispettivi atti

- Atti vecchi del Lazaretto dell’ epoca dall’ 1814 al 1829 in poi

- Indice normali e indice generale degli atti

- Protocollo esibiti dell’ anno corrente 1864 coi rispettivi atti dal numero

1 al numero 26.

U produžetku ovog popisa stoji da primopredaja podrazumijeva i materijal koji je ostao poslije popravke Lazareta (*cavaletti per armatura, porte vecchie, scale usate, pezzi di trave, tavole abete usate in pezi, inventriale vecchie, civiere, coffe, diversa ferramenta vecchia*) i napomena da u popis nije ušao materijal koji je predat Ratnoj mornarici (*I.R. Marina di Guerra*) radi podizanja jedne „ponte” za iskrcaj uglja (*pello sbarco del carbon fossile*).⁵

Već smo vidjeli da je za novog upravnika Lazareta došao Enriko Lang iz Splita. Kako je on morao napuštati Lazaret radi službenih potreba, zatražio je oktobra 1871. godine od pomorskih vlasti u Trstu dozvolu da ovlasti jednog službenika za nadzor nad inventarom Lazareta kao i za održavanje čistoće u magacinima. Odredio je za taj posao Filipa Gojkovića i sa njim izvršio provje-

⁵ IAK, LUKAM XXXVI, 515/1. Jedan inventarski popis Lazareta u Meljinama sačinjen je i ranije, 2. februara 1863 prilikom povratka sa dopusta upravnika Lazareta Đura Dabovića (Giorgio Sabba Dabovich). Njemu je predaju Lazareta izvršio lučki kapetan Andrija Škaljarin IAK, LUKAM XXXII, 358. .

ru postojećeg inventara Lazareta i utvrdio da ništa ne fali.⁶ Zajedno sa kapelanom Lazareta, pok. Danijelom Bertolijem izvršio je i provjeru stanja crkvenog ruha i crkvenih ukrasa. Ističe da nije ni jedna sitnica propuštena.⁷ Navodi da je nakon usmenog izvještaja primljenog od kapelana, njemu predao ključeve kapele, jer isti kapelan ili paroh iz Herceg-Novoga treba u kapeli da održi sedmičnu svetu misu, ili, pak da obavi sveto krštenje kao i sveti obred nad bolesnicima iz tamošnje bolnice.⁸

Za Lazaret, vezana je bolest, često teška i zarazna zbog koje mnogi bolesnici nisu iz njega ni izašli. Kapelan u Zakloništu sv. Antuna u Herceg-Novome, Jeremija Maroni iz Karare, pokazao je veliku brigu za katoličko groblje, namijenjeno potrebama Lazareta u Meljinama. Upravi lučkog Lazareta uputio je 25. oktobra 1871. godine jedno pismo kojim iskazuje svoju tugu zbog zapuštenosti groblja i prljavštine kojom je prekriveno to sveto mjesto. Stoga, sa povjerenjem i nadom, moli upravu Lazareta da učini sve kako bi se groblje vratilo u prvobitno stanje. Pritom predlaže da se groblje očisti od drveća i drače i to tako da se i korijenje iščupa, da se skloni sitno i krupno kamenje i da se preko groblja, po dužini i širini, u vidu krsta, naprave dvije staze. Dalje u pismu predlaže da se na ulazu u groblje naprave drvena vrata, radi zaštite od životinja, a da na sredini groblja ili na ulazu postavi jedan krst, koji, kao i vrata, valja obojiti crnom bojom. Pismo može biti zanimljivo, pa ga donosimo u originalu:⁹

Spettabile Direzione dell' I.R. Lazaretto Marittimo di Megline

Essendosi al sottoscritto Cappellano di codesto I.R. Lazaretto offerta occasione di vedere il cimitero cattolico ad uso di codesto I.R. Lazaretto, con sommo suo dolore trovatto in tale stato di deperimento e di vera indecenza da sembrare piu che un luogo della chiesa cattolica, benedetto e consacrato ad accogliere le spoglie mortali dei suoi figli, un pretto reccettacolo d' immondezze. E percio che il medesimo sottoscritto tocco vivamente nell' anima per siffatta profanazione del luogo santo e mosso in pari tempo da doveroso

⁶ IAK, LUKAM XLVIII, 1032. „Aggiungo l'osservazione che breve tempo avanti la consegna del lazaretto a Megline, effettuai un riscontro di tutti i requisiti ed oggetti del menzionato lazaretto in presenza del predetto guardiano a mano dell' inventario d' ufficio, rivisto ed approvato dell' i. r. dipartimento di conteggio, e che in quella occasione non mancai nulla.”

⁷ Isto: „Concernente gli oggetti della capella nel lazaretto a Megline, mi permetto l' osservazione che feci un riscontro di tutti i paramenti della capella col defunto capellano del lazaretto Padre Daniele Bertoli e che mancai (precertano: nulla) verun oggetto.”

⁸ Isto: „In seguioto d' un rapporto a bocca del detto capellano, gli consegnai le chiave della capella a ragione perche il capellano o il paroco di Castel Nuovo anche, nei giorni settimanali effettuarono o l' ufficio santo, o il santo battesimo, o porgerano di giorno e di notte la santa unzione agli amalati dell' ospedale.”

⁹ IAK, LUKAM XLVIII, 1001.

zelo per l' onore del Signore e della Sua Chiesa, si rivolge pieno di fiducia alla bene esperita solerte diligenza, zelo e religiosa pieta di codesta Spettabile Direzione, e caldamente La prega a volersi adoperare affinche quanto prima venga posto ad uso tale scandaloso disordine il conveniente riparo col far si che il sovraindiocato cattolico cimittero venga ridotto al primiero suo stato consentaneo al nome di Luogo Sacro di cui va fregiato; facendovi perciò praticare quelle operazioni che qui si trova necessario di stabilire come al tutto indispensabili. Le quali sono:

1. Il cimittero venga sgomberato da tutti gli albori fruttiferi e sterpi che al presente si trovano nel suo recinto. Questi alberi dovranno essere svetti fino dalle radici. Vengono parimenti rimossi tutti i sassi grandi e piccoli che in quantita vi si trovano, eguagliato il terreno e formativi due piccoli viali in forma di croce della rispettiva lunghezza e larghezza di esso cimittero.

2. Alla porta d' ingresso vi sia posto il suo cancello di legno ed abbia questo, almeno fino alla sua meta, si stretti i fori da impedire assolutamente l' ingresso a qualsiasi animale. Siavi pure posta nel mezzo del cimittero o in altro luogo patente una croce di ferro o di legno di proporzionata grandezza. Si il cancello come la croce sieno possibilmente coloriti in nero.

3. A togliere l' indecenza dell' interno delle mura di esso cimittero sara bene il darvi per lo meno una mano di bianco a calce.

Queste poche cose per ora si crede necessario di stabilire e di interessarne l' adempimento a codesta Spettabile Direzione.

*Dall' Ospizio di San Antonio
Castelnuovo, li 25. ottobre 1871.*

*Geremia Maroni, da Carrara,
cappellano*

U isto vrijeme, u oktobru 1871. godine, Vojna uprava za izgradnju (*Direzione del Genio Militare*) u Herceg- Novome obratila se pomorskim vlastima u Trstu s molbom da promoviše restauraciju postojećeg vodovoda u Lazaretu, kako bi se obezbijedio dovoljan dotok vode.¹⁰ Saznajemo da su nešto ranije (prema aktu iz Trsta od 6. juna) vršeni raznovrsni radovi na vodovodu do Lazareta u Meljinama, koji je predat na upotrebu i da je to koštalo 353 fjorina i 27 solada, a da je taj isplaćen preduzetniku Inocentu (Innocente) Buroviću putem odluke od 30. juna. Bez obzira što je predstavnik vlasti iz Trsta obišao i pregledao vodovod, on preporučuje Lučkom uredu u Meljinama da Kotarsko poglavarstvo iz Kotora precizno utvrdi koji radovi su zaista izvršeni, što još treba da se uradi i što treba još predati na upotrebu. Vlasti će čekati rezultate izvršenog pregleda (*visita commissionale*).¹¹

Iz jedne note predsjednika Pomorske vlade u Trstu, Albera, upućene Kotarskom poglavarstvu u Kotoru 27. novembra 1871. godine, može se saznati o

¹⁰ IAK, LUKAM XLIX, 967 „...prega onde venga promossa dall' Autorita Superiore il ristauo dell' acquadotto appartenente al locale stabilimento contumaciale, per poterne fruire dell' aqua necessaria.”

¹¹ IAK, LUKAM XLIX, 551.

stanju vodovoda u Lazaretu godinu dana ranije, odnosno maja 1870, kada su, navodno bili izvršeni neki radovi, i kada je Kotarsko poglavarstvo našlo da je „vode u izobilju, kao nikada prije” i da voda izbija čak i sa strane akvadukta. Zato se od Poglavarstva traže precizniji detalji.¹²

Iz drugog akta istog Albera iz Trsta, od 11. decembra 1871. godine, vidi se da se preduzima restauracija četiri prostorije Lazareta na prvom spratu koje služe za stanovanje pomoćniku kapetana Lučko-zdravstvenog ureda (ag-gionto portuale sanitario). Traži se poštene i poznati zanatlija koji će putem prijateljskog ugovora to izvršiti. Kotarsko poglavarstvo će, posredstvom glavnog inženjera dr Bortolotija (*Bortolotti*), sačiniti spisak svih ostalih potreba Lazareta.¹³

U Lučkoj kapetaniji i Lazaretu u Meljinama bili su zaposleni uglavnom ljudi sa našega područja. Podaci iz 1868. godine govore da je lučki kapetan bio Andrija Škaljarin, Danilović Špiro glavni pisar, Venceslav Đentiluomo (*Venceslavo Gentilomo*) zdravstveni nadzornik (*guardiano d'ispezione sanitario*), Ivan Stratiko (*Stratico Giovanni*) takođe zdravstveni nadzornik, Zanetović Anton u isturenom odjeljenju u luci Rose, Dončić Ilija, lučki pilot u Kotoru, Paštović Petar, lučki pilot u Meljinama, Krstović Ivo privremeni mornar za septembar pomenute godine, dr Vladislav Verona ljekar u Lazaretu, Enriko Lang upravnik Lazareta, Andrija Pasinović stražar Lazareta, Filip Gojković stražar Lazareta; navodi se i kapelan Lazareta, bez ličnog imena. Najveću platu (87 fjorina) imao je Enriko Lang, dok je Andrija Škaljarin primao 70 fjorina. Najmanje je bio plaćen kapelan (8 fjorina); Vjenceslav Đentilomo imao je platu u iznosu od 18 fjorina, kao i Stratiko, Pasinović i Gojković, koji su uz platu dobijali po 2 fjorina na ime uniforme (*montura*).¹⁴ Bile su sašivene od plave tkanine. Uniformu je činila plava dolama, gege (*calzoni*) šivene isto od plave tkanine, prsluk, pantalone i par cipela od teleće kože. Uz to je dolazio torbak od tkanine plave boje, šešir od slame i marama od crne svile. Šešir (*capello*) od sjajne kože bio je namijenjen pomenutim stražarima kao dio uniforme samo u prilikama kada se pojavljivali pred predstavnicima viših vlasti.¹⁵

¹² IAK, LUKAM XLIX, 1107. Nota 17. maggio 1870: „Tutti i lavori furono riscontrati eseguiti a dovere, ed ora v'è abbondanza d'acqua e tale che mai fu vista, elevandosi tanto, che esce perfino dai pozzetti esistenti lungo la linea dell'acquadotto stesso.”

¹³ IAK, LUKAM XLIX, 1151. „Sotto pari data e numero venne interessato l' I. R. Capitanato distrettuale di Cattaro di far eseguire in via d' accordo amichevole a mezzo di qualche probo e conosciuto artista i restauri necessari per ridurre in appartamento conveniente i quattro locali del primo piano di quel Lazzaretto che servobno di abitazione a codesto aggiunto portuale sanitario. Risultando poi da informazione dell' Ingegnere in Capo Dr. Bortolotti che codesto Capitanato sta per compilare una specifica di tutti gli altri bisogni che presenta quello stabilimento contumaciale, se ne attende la produzione per quelle disposizioni che si trovera del caso.”

¹⁴ IAK, LUKAM XLIV, 130. Dok. od 1. novembra.

¹⁵ Isto, list 206.

Podaci koje smo naveli mogu biti zanimljivi za kulturnu istoriju Boke Kotorske. Arhivski podaci, posebno, obogaćuju saznanja o njoj.

Anita Mažibradić

LAZARETTO AND St. ROKO'S SMALL CHAPEL AT MELJINE

Summary

Institutions engaged in maritime control and sanitary activities were very early established on the coast of the Boka Kotorska Bay. They were lazarettos used for quarantine, which meant isolation imposed on a vessel, people and goods for a prescribed period for the purpose of disinfection. The first vestiges of Quarantine in the Bay date from 1431, while the first decree on the establishment of a sanitary authority was issued on 7 April 1437. There were lazarettos on the Stradioti Islands (in the Bay of Tivat), in Kotor, Herceg-Novi, Meljine. The last one was erected in 1729 and was in uninterrupted function till 1830. In 1841 the Lazaretto was authorized by the Regional Government of Dalmatia to admit entrance to vessels holding suspicious sanitary papers, and in 1851 a reorganization of the maritime-management and sanitary service was performed so that the Lazaretto became a part of the Harbour and Sanitary Office at Meljine. The authors of the Bay have already written about the Meljine Lazaretto, so our research was limited to certain interesting details from archives papers: the architectural structure of the Lazaretto, St. Roko's Chapel within the Lazaretto, inventory lists of the mentioned; certain particulars about Lazaretto employees, salaries and uniforms. Each item in our opinion, contributes to a better perceiving of the cultural history of the Boka Kotorska Bay.